

Saksnr.: 2019/6616
Løpenr.: 98843/2019
Klassering: C35
Saksbehandler: Stein Cato Røsnæs

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Næring og kulturkomiteen	05.06.2019	
Fylkestinget	20.06.2019	

Nye prøve- og konsertlokaler for Det Norske Blåseensemble (DNBE)

Vedlegg:

- 1 Notat fra DNBE - Nye produksjons- og konsertlokaler
- 2 Romprogram for Det Norske Blåseensemble pr. 14. mars 2019
- 3 Tegninger og skisser

Komitéleders forslag til innstilling

Informasjonen gitt i saksframlegg og notat fra Det Norske Blåseensemble, datert 21.03.2019, tas til orientering.

Komitélederens behandling

Ingen endring.

Sarpsborg, 16. mai 2019

Andreas M. Lervik
leder av næring- og kulturkomiteen

Fylkesrådmannens anbefaling

Informasjonen gitt i saksframlegg og notat fra Det Norske Blåseensemble, datert 21.03.2019, tas til orientering.

Sarpsborg, 16 april 2019

Anne Skau

Håkon Johnsen

Bakgrunn for saken

Det Norske Blåseensemblet (DNBE) er i dag leietager i Brygga kulturhus. Huset ble åpnet i 2008 og ble bygget for bl.a. å tilføre DNBE nye øvingslokaler. Orkesteret har en leieavtale med kommunen, som gir de rett til å disponere salen 180 dager i året. Halden har de senere årene opplevd et økt press på Brygga kultursal og anlegget er i dag overbelastet. I den forbindelse har det vært dialog mellom eierne av stiftelsen; ordfører og rådmann i Halden kommune, leder av Nærings og kulturkomiteen i Østfold fylkeskommune, fylkeskultursjefen og Kulturdepartementet, om muligheter for at det bygges nye prøve- og konsertlokaler for DNBE i Halden.

DNBE har oversendt et notat, romprogram, tegninger og skisser, der behov og muligheter for nye prøve- og konsertlokaler beskrives.

Fakta

Om DNBE

DNBE består av 24 profesjonelle musikere og en administrasjon på 8 personer, og er med sine 22 blåsere det eneste orkester av sitt slag i Norge. Orkesterdriften har base i Halden og strekker seg tilbake til 1734. Orkesteret ble i 2003 omdannet til stiftelse av Kulturdepartementet, Halden Kommune og Østfold Fylkeskommune. Ensemblet finansieres gjennom en funksjonsfordelingsavtale med 70 % av tilskuddet fra staten, 15% fra fylket og 15% fra Halden kommune. DNBE holder konserter i Østfoldbyene og turnerer jevnlig i Norge og i utlandet. I 2017 hadde ensemblet ca. 90 konserter for ca. 37 000 publikummere og det offentlige tilskuddet var på 35 mill. kr.

DNBE spiller alt fra opera og klassisk musikk til populærmusikk og jazz. Ensemblet høster annerkjennelse for sine to satsingsområder; sanntidsmusikk og tidligmusikk. Ensemblet samarbeider med kulturaktørene i Østfold, hvor både det frivillige og det profesjonelle musikk- og scenekunsthvervet drar nytte av den ressursen et profesjonelt orkester med sine musikere representerer.

Behov for nye prøve- og konsertlokaler

Behovet for nye lokaler for Blåsesensemblet er ikke av ny dato og har vært adressert flere ganger. Dette har sin bakgrunn i flere forhold:

1. Thon Hotel har tilholdssted i samme bygg som Brygga kultursal og har ytret ønske helt siden bygget ble reist om å utvikle konferansetilbud i kultursalen. Grunnet overbelastningen har dette til nå ikke vært mulig å etterkomme og Halden har i dag ingen lokaler som kan huse større konferanser med overnatting.
2. Det er helt avgjørende for Halden å oppgradere sin kulturelle infrastruktur hvis man ønsker å realisere byens visjon om å bli en ledende arrangør- og opplevelsesby.
3. Som følge av at andre byer oppgraderer sin kulturelle infrastruktur blir Bryggas

mangler tydeligere. I konkurransen om arbeidskraft og bosetting bekrefter forskningen at opplevelser og rekreasjon er viktige faktorer ved valg av bo- og arbeidssted.

4. Brygga kulturhus består av én sal og er i dag overbelastet. Salen, og de øvrige fasilitetene med øverom, lager og kontorer, klarer ikke å innfri Blåseensemblets behov og det er på ingen måte nok dager tilgjengelig til å dekke den eksterne etterspørselen fra publikum, det lokale kulturlivet og profesjonelle artister/kunstnere.
5. Brygga kultursal er en multisal og den er i svært liten grad egnet som øvings- og konsertlokale for et orkester som spiller akustisk musikk. Musikerne har store problemer med å høre hverandre når de spiller og akustikken rettfærdiggjør på ingen måte den klanglige rikdommen en god akustisk sal vil kunne frembringe.

Visjon og mål for de nye prøve- og konsertlokalene

DNBE er opptatt av å være en levende og tilgjengelig institusjon som skal ha kontakt med publikum og samfunnet forøvrig på flere plan og i flere formater. I prospektet er det også lagt til grunn samlokalisering med Opera Østfold, et mål som er nedfelt i en samarbeidsavtale mellom DNBE og operaen:

1. Være et åpent og inkluderende konsertlokale for Det Norske Blåseensemble og andre sceniske- og musikalske uttrykk
2. Være et opplevelses-, service- og kompetansesenter for kunst og kultur som skal formidle konserter og scenekunst av høy kvalitet til alle
3. Være prøve- og administrasjonslokaler for Det Norske Blåseensemble og Opera Østfold
4. Være en kulturell utviklingsarena for folk i alle aldre og med alle typer bakgrunn
5. Være en viktig og uformell kulturell møteplass i bysentrum og medvirke til å styrke livskraften i Halden by som et arrangør- og opplevelsessted av unik og høy kvalitet.

Investering, finansiering og eierform

Kynningsrud AS som er DNBEs hovedsponsor, har bidratt med tomtealternativer og laget skisser og kostnadsberegninger. Selskapet har stor kompetanse innen utvikling av byggeprosjekter. Kalkyler som er utført viser en forventet investeringsramme på ca. 120 - 150 millioner kroner, og at dette alternativt kan løses i en OPS modell, der husleien fra DNBE vil øke fra dagens 1,6 mill. kr pr år til om lag 8 – 10 mill. kr pr år.

Kulturdepartementet har informert om to mulige modeller når det gjelder finansiering:

1. Ordningen for nasjonale kulturbygg
Dersom man får tilskudd bidrar denne ordningen vanligvis med inntil 1/3 av finansieringen som et engangs investeringstilskudd. I søknaden må det skisseres hva kapitalelementet vil være fordelt på finansiering og FDV (forvaltning, drift og vedlikehold). Søkeprosessen nullstilles hvert år (ingen kø eller fortrinn). Flere søknader fra samme område eller kommune kan ha innflytelse på prioritering. Departementet kan vurdere en samkjøring. Tildeling fordrer at fylke og vertskommune også bidrar med tilsvarende andel som staten.
2. Økning av årlig tilskudd for å kompensere økt husleie
Noen institusjoner har fått innvilget en økning i årlig tilskudd for å kunne dekke inn økt husleie (tilsvarende byggekostnad fordelt over x antall år) for nye lokaler; bl.a. Teatret Vårt/Molde Jazz, Nordland Teater, Teateret Innlandet. Disse institusjonene har

spesifiserte husleietilskudd på en felles post i kulturdepartementet (post 78, vedlegg). Denne ordningen forutsetter også at bidraget fra staten kan være inntil 1/3 av byggekostnad, og det er vanlig praksis at fylkeskommune og vertskommune bidrar med tilsvarende andeler.

Følgende eie- og leiemodeller har til nå vært drøftet: (Eksempelet forutsetter at Kynningsrud AS bygger, men det understrekes at dette kun er et tilbud og bidrag til realisering)

1. Kynningsrud eier og Blåseensemblet leier
2. Kynningsrud bygger og selger bygget til en pensjonskasse e.l., pensjonskassen e.l. leier ut til Blåseensemblet
3. Kynningsrud bygger og selger bygget til fylket eller kommunen, fylket eller kommunen leier ut til Blåseensemblet.

Samtaler med de ulike aktørene i prosjektet har den senere tid gått i retning av at det vil være en fordel om kommunen ender opp som eier av bygget. Med offentlig eierskap vil bygget komme inn under merverdiavgiftsunntaket, og få refundert en stor del av denne utgiften som DNBE ellers ikke har mulighet til å trekke fra i sin drift. Stavanger konserthus og Kilden opera og konserthus er f.eks. begge bygget som IKS for å dra nytte av merverdiavgiftskompensasjonen.

Forholdet til regionale og lokale planer og strategier

Østfold fylkeskommune vedtok sommeren 2018 ny Regionalplan kultur, der satsing på de profesjonelle kulturinstitusjonene er en hovedprioritet og prioritert som samarbeidsområde. Planene passer også godt inn i Haldens satsing som arrangør og opplevelsesby, samtidig som det harmoniserer godt med kommunens øvrige behov for nye lokaler til kulturformål. Tomtealternativet som det satses på, er «trekanttomta» i forlengelse av nåværende bygg som huser Thon hotell og Brygga kultursal. Dette ligger i umiddelbar nærhet til jernbane, og vil bidra til å forsterke havna, brygga og torget som næring-, kultur- og besøksområde. Det er også et mål om å forsterke aksene torget/brygga og Fredriksten festning, gjennom å legge bedre til rette for adkomst den veien.

DNBE har samtidig forsterket og tydeliggjort sine ambisjoner om å være hele regionens eget orkester, og har tatt initiativ til å inngå langsiktige samarbeidsavtaler med kulturhusene i Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, og Askim. Dette gjenspeiles i repertoar, samarbeid og bruk av lokale solister/talenter. Samtidig trekker orkesteret fulle hus i utlandet til sine improvisasjonskonserter.

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen er positiv til at det lokalt arbeides for at DNBE, som det eneste profesjonelle orkesteret i Østfold og i Viken, skal kunne få nye og mer egnede lokaler for sin virksomhet. Det er også positivt at det legges til rette for et tettere samarbeid mellom DNBE og Opera Østfold, for at disse institusjonene sammen kan skape et tyngre musikk- og scenekunstmiljø og dra synergier av hverandres kompetanse. Fylkesrådmannen støtter derfor at det jobbes videre med planene.

Før prosjektet eventuelt kan fremmes for realisering, er det mange sentrale spørsmål som må avklares i forhold til investering, eierform og finansiering. Det må også gjøres grundige vurderinger av de økonomiske konsekvensene for DNBE og stiftere. Fram til nå er det etablert god dialog med relevante aktører og støttespillere lokalt i Halden, som er en viktig forutsetning for at DNBE skal kunne lykkes med en realisere et såpass stort løft.

Saken presenteres som en orienteringssak og byggingen vil uansett ikke kunne realiseres før etter at Østfold fylkeskommune har blitt en del av Viken fylkeskommune. De endelige planene må derfor tas inn og prioriteres der. Vanligvis er det et langsiktig lerret å bleke å få på plass den statlige finansieringen, men dersom den lokale finansieringen er på plass har dette til nå vært saker som også har blitt prioritert ved revidering av statsbudsjettet.

I kjølvannet av regionreformen, kulturmeldingen og oppgavemeldingen (de to siste behandles i Stortinget i vårsesjonen), er fylkeskommunene invitert til dialog med Kulturdepartementet v/statsråden om endringer i oppgavedelingen på kulturområdet. Det er ventet at dette også vil innebære endringer når det gjelder ansvaret for kulturinstitusjonene, der departementet tar til orde for et sterkere samarbeid mellom de tre forvaltningsnivåene, og et større ansvar for fylkeskommunene. Målet for departementet er at ny ansvarsdeling skal gjøres gjeldende fra og med budsjettåret 2021. Her vil det også kunne komme endringer som kan få konsekvenser for DNBEs planer og for statens, fylkeskommunens og kommunens rolle.

Østfold fylkeskommune har god kontakt med DNBE gjennom styrerepresentasjon, driftstilskuddet og dialogmøter på administrativt nivå, og vil følge saken videre. Fylkesrådmannen anbefaler at saken tas til orientering.